

מדינת ישראל
הכנסת

פרוטוקול מס' 79
מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ב', ט"ז סיון תשי"ב
בשעה 11.00 . 9.6.52

משתתפים:

- י. גוהי - היו"ר
- ח. אריאב
- י. אפרתי
- י. בדר
- ש. דיין
- א. הרצפלד
- ק. לוז
- ז. סוזאייב
- ס. סנה
- י. פודר
- א. צילינג
- מ. קלסר

נעדרים:

- א. מ. בניחובסקי
- י. רוקח
- ר. שרי

מזמנים:

- שר האוצר - א. קפלן
- ד"ר בהגטן - הממונה על הכנסות המדינה
- מר קיטרון - משרד המשפטים
- ז. שפר - סגן יושב-ראש הכנסת
- מ. רוזסי - מזכיר הכנסת
- מר ספיבק - משרד האוצר
- מר בזק - מזכיר

סדר-היום:

הודעת שר האוצר בדבר החלפת שטרי הכסף
ומלווה-החובה.

היו"ר י. גוהי:

אני פותח את הישיבה.

ברצוני להודיע לחברי הוועדה שאת ועדת המשנה
לעניני רישום הזהב אכנס אחרי הישיבה הזאת, מכיוון שהיא לא נתכנסה -
באשמתי - לפני הישיבה.

י. בדר:

ברצוני לשאול: מתי הכינו את קובץ-התקנות הזה
שחילקו בין חברי הוועדה, בנוגע להחלפה ולמילווה?

שר האוצר - א. קפלן:

אלי הביאו זאת בשעה 23.15 בלילה. כבראה התחילו
להדפיס זאת בערך בשעה 17.00 אחרי-הצהרים.

אני חושב שעלי להוסיף עוד רק מלים אחדות על
המסבר שמסרתי בהודעתי בענין זה. לקחנו את הצורה הזאת של תקנות שעת חירום
לא מפני שאנו רוצים להשתמש בתוקף זה שמקנות לנו התקנות האלו, אלא מפני
שחשבנו שהנושא שעליו אנו מדברים מחייב הפתעה, ואינו ניתן לדיון פרוצדורלי
אך רגיל. אבל אין אנו חושבים להשתמש בזכות הזאת של תוקף של 3 חדשים, תקנות
שעת חירום. אני מקווה שלכל המאוחר ביום ב' הבא נביח על שולחן הכנסת
את החוקים האלה **אמצא** ההופכים את התקנות לחוק - לא שאין תוקף חוקי לתקנות
אולם אנו רוצים להפוך את תקנות שעת החירום לחוק, בענין ביטול המטבע של
בנק אנגלו-פלשטינה. ובענין מילווה-החובה. במידה שזה בא לידי ביטוי.

9.6.52

שר האוצר - א. קפלן: מטעם הממשלה ישנה נכונות לקיים דיון בענין זה, בין אם מיד או אחר שתוגש הצעת החוק. הודעת לנשיאות הכנסת שהממשלה מוכנה ללכת בענין זה בכל דרך שיוחלט עליה כאן.

דבר נוסף שברצוני להוסיף הוא: בדרך זאת אנו חושבים לגייס - חלק מיד וחלק כעבור זמן - בערך 25,000,000 לירות. אסביר כיצד הגעתי לחישוב זה. בסוף חודש מאי היו פקדונות בבנקים ובקואופרטיבים - אם כי יכול להיות שברגע האחרון יגואו שינויים - כ-168,000,000 ל"י, מחוץ לפקדונות הממשלה. ברגע זה כלולים בחשבון גם פקדונות העיריות - אבל כעבור זמן נשחרר אותם. אולם אינני חושב שלעיריות ישנם פקדונות רבים.

י. גורן:

מצב זה של פקדונות הוא עוד גרוע מזה שהיה בסוף מרץ.

שר האוצר - א. קפלן:

בסוף פברואר היו 172,800,000 ל"י פקדונות, בסוף מרץ - 176,000,000 ל"י. ישנם בערך 107,500,000 לירות שטרי הבנק, מהם כ-8,000,000 ל"י בלירות יחידות ובחצאי-לירות. מכאן הגעתי לסכום של 25,000,000 ל"י. המטבעות אינן שייכות לחישוב זה. אם לקבל את הכסף מיד - זוהי הדרך היחידה, אולם אנו איננו מטילים זאת על כל חוגי הישוב, ועל זה באה הודעתי בשם הממשלה, אשר תכניס הצעה כיצד לשתף בעול הזה גם בעלי רכוש שלא היו אצאא מחזיקי שטרי-בנק או כסף מזומן.

נעשה זאת בצורת חוק רגיל שנכניס לכנסת, וזאת כדי לקבל חלוקה צודקת בעול הזה.

הערה נוספת ברצוני למסור בנוגע לכספים הנמצאים בחוץ-לארץ. אינני יודע כמה כסף נמצא בחוץ-לארץ. אולי כעת נדע, במידה שנשתלט על ההברחה. בשאלה זאת קיבלנו את דעתם של הטכנאים שדרכו שבועיים, בניגוד לרצונם של אנשי האוצר שרצו לגמור את ההחלפה במשך תקופה קצרה יותר, בכדי לסנוע הנרחה בחזרה לארץ. אולם הבנקים הודיעו שאין להם כל אפשרות לעשות זאת בצורה מסודרת. ניתנו כל ההוראות להגביר את הביקורת על הגבולות. במידה שיש בחוץ-לארץ כסף בשטרות של למעלה מלירה אחת - לא יוחלף הכסף, כי לאדם העוזב את הארץ ישנה רשות לקחת אתו חמש לירות בודדות בלבד, ואם ישנם שטרות בני חמש לירות ומעלה - היתה זו הצאה בלתי חוקית של הכסף. במידה שיש כסף בלירות יחידות - נשלחה הודעה לכל הציריות ולכל הקונסולטים שלנו בחוץ-לארץ שיפרסמו זאת, ואני מקווה שהיום תתפרסם שם הידיעה. הבנקים שהיה להם כסף בלירות ישראליות - בלירות יחידות - ושאים תוך שבוע ימים להכניס את הכסף לציריות, אשר יעבירו אותו ארצה בחשבון חסום. לבודדים בארצות שבאופן חוקי הבנקים אינם קונים את מטבע החוץ - ניתנת אפשרות להכניס את הכסף ישר לציריות, אולם גם שם יהיה אדם כזה חייב למסור את שמו. גם עולים ושאים רק תוך השבועיים להביא כסף בלירות בודדות עד 25 ל"י. כל מסחר בחוץ-לארץ אנו מכירים רק בלירות בודדות. אם לבנקים יהיה יותר כסף בלירות אצאא בודדות - הם יעבירו את הכסף לצירות אשר תעביר אותו הנה, וכאן נראה מה לעשות בכסף זה. אמנם נכון אצאא שלמבריחים תהיה אפשרות תוך השבועיים להכניס לירות בודדות לבנקים, אולם לא היתה ברירה. אנו קובעים היום ועדה מיוחדת, אשר במשך השבוע או השבועיים האלה תברר שאלות שתתעוררנה. שאלות רציניות יותר יועברו לאוצר לשם קביעת עמדה סופית.

אשר לשימוש בכסף - השימוש בו יהיה בתקציבים מאושרים. כוונתנו היתה כפולה: להקל קצת על מצב הליקבידיות, ולהבטיח את החלק מהמלווים בתקציב הפיתוח שיוגא לפניכם בקרוב.

הי"ר י. גורן:

ברצוני לשאול שאלה: במשך מחצית היום תהיה תקלה, לא רק זו שבידי האנשים לא יהיו סכומי כסף לקנות מצרכים חיוניים, אלא תקלה כזו: הנהג שהיה צריך לקנות בניזין בדרך לא יכול היה לקבל את הבניזין, כי בעל התחנה לא רצה לקבל כסף ישן. נתן לו אפוא, הנהג 5 ל"י ובעל התחנה חשב לו אותן כ-ארבע וחצי לירות. האם אי-אפשר היה לפתוח את הבנקים אמש בשעה 12 בלילה?

ז. שפר:

שר האוצר אמר שהסכומים האלה ישמשו לשתי

את השאלות שלי אערוך בצורת הערות.

א. צינולינג:

אני חושב שבאופן מיירי יש לשחרר מ-10% אלה את הסוכנות היהודית לארץ-ישראל - המוסד המיישב, אלא הסוכנות ישלם זאת. יש לשחרר גם את המוסדות הנהנים אין טעם שהמוסד המיישב, אלא הסוכנות ישלם זאת. יש לשחרר גם את המוסדות הנהנים מהקצבה מתקציב הממשלה. מגוחך שיש אחת תיקח מה שהשניה נתנה בקושי, כמו: מוסדות בקיאות, קנפתי-חולים וכדומה. לקופת-חולים, למשל, יש כסף של חשבונות שוטפים בבנקים. בעלי ההון בלאו הכי אינם שומרים את כספם בבנקים, אלא משקיעים איתו ברכוש. אני אציע להגדיל את המעמסה על אנשים שיכלתם רבה. אולם כרגע אני מדבר על שחרור מיירי של המוסד המיישב של הסוכנות, מוסדות המקבלים הקצבה מתקציב הממשלה, אלא קופות הגמולים ששם זה חסכון וצורת ביטוח. אתם רוששתם את בעלי קופות הגמולים על ידי זה שלקחתם את הכסף, ובינתיים ערכו ירד. אם הממשלה תשא באחריות לערוך הכסף לגבי קופות אלו - זהו דבר אחר. כמו-כן יש לשחרר מוסדות חסד וציבור, אם כי אינם מקבלים הקצבה מהממשלה. צריכה כמובן להיות ועדה שתקבע את מהותם. יתר דברים רמים יבואו בעקבות הדיון בעתיד.

אני מביע את צערי על כך שניתנה שהות להברחה. זמן של שבועיים נותן שהות לפעולה גם בחוץ-לארץ.

אם באמת חושבים לחלק את כל מעמסת החובות על כל האוכלוסייה - בייחוד העשירה - אני מציע לשר האוצר לנצל את שני הימים האלה שהבנקים סגורים, אלא ואם לא - נאריך את התקופה של שני הימים - ונביא זאת לכנסת גם אם יהיה צורך לשבת אלאאאאאא יום נוסף. יש לעשות ביקורת של הסייפים. זוהי האפשרות לתפוש אלאאאאאא כלשהי כסף מברחה. אדם שמחזיק כסף בקונטו בבנק - הוא גלוי, ואילו אדם המחזיק את כספו בסייף - רשאי לעשות בו הפל. מי שמחזיק כסף לא חוקי, יוצא אותו מהבנקים, יחלק אותו לאנשים בהפסד של 15% - 20% ויחליף אותו, והמבריה יהיה ששכר. אם הוא בעצמו יחליף - הכל יתגלה. אם תהיה ביקורת - יוכלו לעקוב אחריו ולראות מהיכן זה בא.

דבר שני שאני דורש: רישום הזהב תוך שני הימים האלה, כי חלק מהזהב נמצא בסייפים, ולמי שיש זהב איבנו צריך לרשום אותו ולתת 10%, ולמי שיש מטבע שקימץ אותו מפרוטותיו האחרונות - צריך יהיה לשלם 10%. זה צריך להיעשות עד לדיון בכנסת על כל העניין הזה.

ק. לרון: חלק של הכסף ילך לאיבנו. האם זהו רווח של האוצר או של הבנקים?

שר האוצר - א. קפלון: זהו רווח של האוצר - של המדינה.

ש. דיין: בענין החוסכים הקטנים - ישנם כאלה שאין להם אלא חמש או עשר לירות בבנקים, אולם אינני מתכוון אליהם. אני מתכוון לאלה שיש להם כמה מאות - בגבול של 500. ישנה עכשיו הצעה במחלקה להתישבות של הסוכנות בענין זה, ששם רבים בין העולים החדשים שחסכו להם כסף. האם לא מן ההגיון הוא לתת לאלה ההולכים לעבודה פרודוקטיבית כזאת והרוצים להשקיע בה את כספם, ויש להם רק סכום קטן, שחרור מן המלווה?

שאלה טכנית: - מה יעשו בכסף הישן? האם ישרפו אותו?

י. פורדר: האם יש כבר תמונה ברורה יותר בנוגע למס הרכוש? קראתי בעתון שעומדים להנהיג דבר כזה. האם ישנה הערכה כמה הוא יכול לתת? האם ישנה תמונה על הביצוע? לאילו מסרות חושבת הממשלה להשתמש בכספים אלא אלה?

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
9.6.52

שר האוצר - א. ספלן:

אמרת כבר שלא דיברתי על מט רכוש. הכוונה היא לאותו מלווה חובה. המטלה הקדישה תשומת-לב מרובה לענין של הזמן. רצינו לשמור זאת בסוד, אולם צריך להעביר את הפעולה הזאת לכל בקורות הישוב. ההוצאה של הבנקים בענין זה גדולה מאד, וקורט הדולרים והזהב היה עולה בלי סוף. הבנקים אמרו שמוכרחים לתת להם זמן לסידור. אני מקווה שהמאצ יספיקו לגטור את הסידורים שלהם עד לשעה 12 בצהריים. הדברים אינם מתקדמים בקלות.

כיצד מתקשרת שאלת הליקבירות והפיתוח: - זוהי שאלה של זמן ושל יחס. על זה תהיה לכנסת אפשרות מלאה לדון לאו דווקא בקשר עם הפקודה הזאת, אלא בקשר עם תקציב הפיתוח. עד אז נדע מה יתן הדבר. נדע עד אז באיזו מידה יש לנו אמצא אפשרות לעשות פעולה, ועד כמה אנו תלויים רק בחוץ.

אשר לשאלה מדוע לא לשחרר עד חמשים לירות: - אם רוצים למנוע שירות מטעם הפקיד היושב על יד הקופה או סידורים שונים אחרים שהמחליפם עושים ביניהם - אין כל אפשרות אלא לעשות פעולה מיכנית פשוטה ביותר. פקפקנו גם אם להוציא את הלירות הבודדות, ולנסוף החלטנו להוציא אותן מכלל זה. אם היו אצא אומרים להוציא גם 5 ו-10 לירות - הרי אתם יודעים מה היה בצרפת בקשר להחלפה כזאת. אין כל אפשרות לכך. כל אחד היה בא בכל פעם עם 20 לירות. לאחר שנראה את התוצאות - נבדוק את הדבר.

אשר לשאלה של ביטוס המטבע: - לפי עניות דעתי זה תלוי לא רק באמצעים טוניטריים אלא באיזון מאזן התשלומים. כל אלה החושבים אחרת - לפי דעתי באופן הטוב ביותר הם מרמים את עצמם. אמרתי שצד זה יסייע לקראת ייצוב המטבע, וברור שיהיה כך כל כל כמה שאתה גורם לכך שהכסף יותר יקר, פחות זורקים אותו ופחות מחליפים אותו. זהו אחד מסורה של צעדים - אולם לא הצעד כהא הידיעה. אינני רוצה לדבר על אמצא אינפלציה או דיפלציה, אבל ברור שזהו אחד מהצעדים נגד אינפלציה. רק אחרי זמן לא קצר צאצ בוכל לדון אם הצעד הצליח או לא.

אשר לענין של עוד מלוונת-חובה - דיברתי כבר על זה. במידה שהאוצר הזה מספל בדברים ובמידה שאני משאיר אותם לטיפול לשך הבא - אין מחשבה כזאת. השאלה היא: באיזו צורה אנו רוצים לשתף את האנשים בעול? שאלו אותי באמת אם חושבים לעשות זאת בצורה של מט. הדברים הרי לא יצאו כמורה של תקנות לשעת חירום אלא בצורת חוק. אבל קודם לכן צריכה הממשלה עצמה לקבוע - וברגע זה אין עוד מקום לדון על כך. ה-10% אינם יותר מדי; היו אנשים שדרשו לקחת יותר - אולם אסור שזה יפול רק על חלק אחד. נכון אמר חבר הכנסת ציזלינג שהעשירים אינם מחזיקים את כספם בבנקים; אם משקיעים אותו בדבר המכניס כסף - וצריך לדאוג גם להם.

בעוד שבוע נביא את הענין בפני הכנסת, ואז נדע הכל בבירור, אז נקבל תמונה ברורה על בפקדונות, מה הם ולמי הם ולו. אבל לא יתכן שפקיד יקבע שחרור לפלוני מה -10% ולא למנוני - לא. יהיו סוגים.

ז. סונזלינג: האם הכנסת תקבע את הסוגים?

שר האוצר - א. ספלן:

זה לא יהיה בחוק - אולם נודיע על כך לכנסת. בתקנות לביצוע אמרנו שהם יגישו לנו דו"ח על בעלי פקדונות של 100,000 ל"מ ולמעלה, ישנם בארץ קרוב ל-300,000 חשבונות - אין זאת אומרת: 300,000 מפקידים. מפקדונות עד 50 לירות יש כ-130,000. נשארים עוד כ-2/3. זוהי עבודה עצומה. כאשר נקבל את הדו"חות, יהיה עלינו לדון מה לעשות, ואז נדע אם אפשר לעשות זאת מ-50 לירות או 100 לירות; אז נדע מהו ההפסד או הרווח. אבל קודם-כל יש לדאוג למדינה; וענין זה הוא דאגה לפס.

נשאלתי: מה ייעשה בכסף שלא יוחלף? - אם תקראו טוב את האמנה תראו שכל הכסף הזה הולך לאוצר המדינה. ישנן שתי אפשרויות: (א) האוצר יקבל בחזרה כמות של שטרי מרקעיים או שטרי-אוצר תמורת הכסף שלא נכנס; הוצאת שטרות חדשים. על כך עוד יהיה זמן לדון.

אני יודע שישנה אפשרות של הברחה על ידי הזמן של שבועיים - אולם לא היתה כל אפשרות אחרת.

א. ציזלינג:

אפשר היה להחזיק את הבנקים פתוחים בלילה. או אפשר היה רק לקבל את הכסף - ולהחליף אותו, ולמסא את כל הסידורים האחרים אפשר היה אחר-כך.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
9.6.52

שר האוצר - א. ספלון:

בצרפת החזיקו את הבנקים פתוחים כל הלילה, ואחר-כך יללו זמן רב על הסבך

שנגרם עקב כך.

על השאלה: איזה כסף לשחרר ואיזה כסף לא לשחרר - אפשר יהיה לדון לא מיד כי אם אחר-כך. גם לעיריות ינכו עכשיו את ה-10%, ואת החשבונות יעשו אחר-כך. אם לא רוצים שיהיה סבך יש לתת את האגאגא ההוראות הקלות ביותר. הם יטבלו 10-7 ימים. חוץ מזה, ישנם מוסדות - כמו קופות תגמולים - שאין אני חושב שצדק לשחרר אותם. הצעתי לקופות תגמולים שיקנו טבי-דולר או צמוד-דולר והם לא קנו. בפני הציבור צריך להבלא דברים פשוטים מאד. אי אפשר לעשות חשבון עם כל אדם אם לנכות ממנו או לא, כפי שהציע חבר הכנסת דיין. אולם כאשר יגיעו הדברים לחשבון מופי עם הטוכנות - אז נתחשב.

אשר לשתי ההצעות האחרונות של חבר הכנסת ציזלינג: אני מודה בגלוי שדעתי היא להשתמש בתקנות במינימום האפשרי. אני בעד רישום הזהב, ואני חושב שצריך לעשות זאת. היה צריך לעשות זאת לפני חמשה חדשים ולא כעת. אולם אינני מבין מדוע להכניס דוקא עכשיו פקודה על הרשמת הזהב. על הכסף עושים הרשמה - כי יש להחליף אותו; אולם מדוע פתאום על הזהב? בין העשירים יטבלו רק אנשי הספיקולציה, כי רק להם יש כסף מזומן. את החוק לשעת חירום קובעת הממשלה ולא שר זה או אחר - ואני מעביר את אלא השאלות שנחעוררו לדין במקום הראוי. אני מציע שהוועדה תשב ביום ו' ותגיע לכלל מסקנה בנוגע לחוק על המטבע.

אני חושב שעשיתי את חובתי לוועדה. הייתי רוצה למסור את הידיעות לפני הפעולה - אולם זה היה בלתי אפשרי, ובאתי הנה תיכף למחרת במוקד.

י. גור:
שאלה פורללית: מתי תבוא הצעת חוק האישור של התקנות?

שר האוצר - א. ספלון:
אני מקווה שביום ד' - לכל המאוחר ביום ב' הבא, חוק המלווה על הרכוש יבוא בערך בעוד שבועיים.

(ע"מ 333)

א. ציזלינג:
הצעה לסדר: אני מבקש לדון מיד בחוק רישום הזהב, ולבטל את ועדת המשנה לאחר שהעניין נסחב כבר זמן כה רב. יש לגמור את העניין - ביחוד שגם שר האוצר מעוניין בכך. בדעתי להציע שהדבר הזה יהיה קשור עם בדיקה בסייפים, תוך כרי ניצול העובדה שהבנקים סגורים.

היו"ר י. גור:
אני חייב להתנגד לזה. כברנו בוועדת משנה, והיא תשב מיד אחרי הישיבה הזאת, ואין טעם להעסיק בכך את כל הוועדה.

הוחלט: לא לקבל את הצעת חבר הכנסת ציזלינג.

א. הרצפלד:
יש לי שאילתה בעניין ירושלים: - הוועדה החליטה על מסגרת של 500,000 ל"י שבכנסת בתקציב ברזרבה. עד היום לא נעשה שום דבר בקשר לזה. האם נכון הדבר, והאם ישנה אפשרות לגמור את העניין?

(ב) עניין הארנונה בכלל: - עניין הגביה מתקדם. האם אין מקום, לפחות בנוגע לחקלאים, ולפחות בנוגע למשקי-חקציב, שלא יגבו מהם את הקנסות, ושלא יגבו את הארנונה בבת-אחת? האם אין אפשרות לחלק את התשלומים תוך השנה חודש-חודש או עונה-עונה, ביחוד בנוגע לארנונה של 1951/52? כל השתדלויותי בעניין זה לא הועילו, נאמר לי שזה שייך למחלקת הגביה.

י. גור:
האם נכון שמשקים מסויימים קיבלו הוראה ממשרד החקלאות לא לשלם ארנונה? מהי תגובת האוצר לעניין זה?

היו"ר י. גור:
האם אתה מציג את השאלה על פי שמועה, או ידיעה שמיבלת?

א.ב.א

ישיבת ועדת הכספים
9.6.52

י. בדר:

שמעתי אינפורמציה כזאת בתור
אינפורמציה-דרך-אגב, כאן בוועדה,

אינני זוכר מפי מי, אולם היה זה איש רשמי. אני מוכן להספק בהכחשת
הידיעה הזאת.

(ב) אשר לענין של שיכון ותיקים: -

מתי יודיע לנו האוצר אם יש לנו סמכויות לזה, אם הוא מוסיף את ההלוואות
לפי תקציב הפיתוח לשיכון ותיקים באותם מקרים שלא הספיקו עוד לקבל את
הכסף, ובאיזו מידה?

היו"ר י. גורי:

קיבלתי מכתב בנוגע ל-500,000 הל"י
שהחלטנו להקציב מתוך הרזרבה, לירושלים.

ד"ר לנדאו כתב במכתב שהחשב הכללי מבקש מכתב רשמי מהוועדה. הבינותי שזו
היתה המניעה היחידה לתשלום הכסף - ושלחתי את המכתב. אני מקווה שהענינים
סודרו או יסודרו בעתיד הקרוב ביותר.

ענין הארנונה בנוי על יסודות של

ביטוח. כאשר המבוטח אינו משלם את הפרמיות - מבטלים לו את הפוליסה. אין
זה ענין של מס ושל שחורים. אם יגבו זאת חודש-חודש, יסבך הדבר את
הענינים ואינו רצוי. חוץ מזה איננו חושב שהסכומים הם גדולים כל-כך שכדאי
לחלק אותם ל-12 תשלומים.

אשר לענין של שיכון ותיקים - קיבלנו

הודעה משר האוצר שכל אותם הגופים שהובטחו להם הלוואות למספר יחידות
ולא האליחו להשתמש בהן שלא באשמתם - שמורה להם הזכות הזאת גם בתקציב
1952/53.

אשר לשאלה השניה של חבר הכנסת בדר,

אעביר את השאלה לשר הכספים עם העתק למשרד החקלאות.

י. בדר:

אני מבקש ראשית לשלוח את המכתב
לד"ר לנדאו.

היו"ר י. גורי:

אשלח, אפוא, לד"ר לנדאו מכתב שחבר
הכנסת בדר אומר שהגיעה אליו ידיעה
שמשרד החקלאות נתן הוראות לכמה משקים לא לשלם את הארנונה, ואבקש תשובה.

ח. אריאב:

מה גורל פניותיך לשר המשטרה לשם
פגישה עם הוועדה. המצומצמת שנבחרה
בקשר עם הפרובלימה של גניבות הרכוש החקלאי?

היו"ר י. גורי:

המכתב יישלח עוד היום.

א. ציזלינג:

אני מציע להחליט כאן שאנו מבקשים
היום את ההודעה ואת הדיון בענין
ההחלפה, במליאת הכנסת - אם זה קשור בהחלטתנו.

י. בדר:

אני תומך בהצעה זו.

היו"ר י. גורי:

הממשלה מתכוונת להניח על שולחן
הכנסת ביום ב' הבא הצעת חוק, ואין
טעם בדיון כפול. אני מציע לוועדת הכספים לא לפנות בבקשה כזאת.

א. ציזלינג:

הציבוריות כולה נתונה לפרשה הזאת,
ודיון כזה יכול להשפיע גם על הממשלה
בדרך הביצוע. הוויכוח כשת יקמץ לנו זמן בוויכוח על הצעת החוק, ואין
בזה משום ויכוח כפול.

היו"ר י. גורי:

זהו ענין חשוב, ואני מציע לדחות
את ההצבעה עד להרכב יותר מלא של
הוועדה, כי בינתיים יצאו מן החדר כמה חברים החת ולא ידעו שעומדים
להצביע על דבר כל-כך חשוב.

י. בדר:

האם זה מכוון גם למקרים אחרים שדוחים
את ההצבעה כשאין הרכב מלא משביע-

רצון?

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
9.6.52

היו"ר י. גורני:

חבר הכנסת ציזלינג יכול היה לעורר ענין זה בנוכחותו של שר האוצר, ואולי היה השר מצליח לשכנע אותו שאין טעם בדבר. לכן אני מציע: מוטב לדחות את הדיון להרכב אחר של הוועדה.

י. גורני:

אני חושב שאת הבעיה אם לדון בענין ביום ד' או היום, אפילו על סמך כוח הדמיון הגדול ביותר אי אפשר להגדיר בתור "מקרה כל-כך חשוב". אני חושב שזהו ענין בלתי חשוב בהחלט.

הופתעתי מאד לשמוע שכדי לנסח חוק בעל שורה אחת, שאפשר לעשות זאת תוך שלוש דקות, יש צורך לחכות עד יום ד'. הייתי מבקש מטר קיטרון לעשות זאת עד מחר בבוקר. אפשר להעתיק זאת מעשרות תקנות לשעת חירום אחרות. אינני רואה שום דיון כפול. אם נדון היום - נחסוך זמן ביום ב' הבא, ואז נדון רק בפרטים. שר האוצר צדק כשאמר שבמקרה זה אי אפשר היה להביא את הענין לוועדה לפני הפעולה, אולם אין זאת אומרת שאין על הוועדה הזאת חובה להביא את הענין לכנסת בהקדם האפשרי, היינו: היום. אולי רוצה הכנסת לקבל החלטה אחרת בענין זה? האם עושים זאת מתוך הנחה מראש ששום דבר לא יתקבל בכנסת? זה עושה לצחוק את כל הפרלמנטריזם שלנו.

מר קיטרון:

ברצוני רק להעיר שאין זה חוק בעל שורה אחת שאפשר לכתוב אותו ב-3 דקות. כוונת הממשלה היא להביא חוק שלם שילך בעקבות תקנות שעת חירום של היום, עם שינויים.

א. ציזלינג:

אם היו"ר מבקש לדחות את ההצבעה כאן בשאלה זאת לפני הישיבה, כדי לחכות לחברים אחרים שיבואו - אינני מתנגד, אולם ההצבעה תתקיים היום.

א. הרצפלד:

אני הייתי מציע להתקשר טלפונית עם שר האוצר ולשאול את חוות-דעתו.

מ. רוזטי:

נודע לי ששר האוצר ימסור היום בכנסת בתחילת הישיבה הנדעה בענין העובדות, וברור שתהיה דרישה לזיכוח. שר האוצר אומר שבעוד שבוע ימים יניח על שולחן הכנסת את החוקים בענין זה והוא היה מעדיף את הזיכוח אז. אבל הוא מבין שהכנסת לא תקבל זאת, ואם תהיה דרישה לזיכוח מיד - כפי שהוא מניח - מציעה הנשיאות שהזיכוח יהיה היום במסגרת של 4 שעות, ויכוח סיעתי.

א. ציזלינג:

אני מציע נוסח של בקשה רשמית: מבקשים שהכנסת תקיים היום דיון בענין, מיד לאחר הודעת שר האוצר.

הוחלט: לא לבקש לערוך את הדיון היום. בעד בקשת הזיכוח - 5;
נגד - 6.

י. גורני:

אני רואה בהצבעה זאת נסיון לסתום את הפה של הכנסת בענין חשוב ואקטואלי. אני רואה בנסיון זה של הרוב דבר שאפילו שר האוצר, לא התכוון אליו. אני מודיע שיהיה דיון היום בכנסת - אולם אני חייב למחות כאן נגד הנסיון הזה שהוא שרירותי, אנטי-פרלמנטרי, ופוגע בזכויות האופוזיציה. יש ~~אאאאאא~~ להסיק מסקנות מנסיון זה. יהיה היום דיון בכנסת - אולם מתוך סקנדלים ומתוך דרישות.

היו"ר י. גורני:

אני גורס את ההודעה ש"יהיה היום דיון בכנסת". זה מסור לשיקול-דעתה של הכנסת. בדחיית הדיון ל-4 ימים אינני רואה "נסיון לסתום את הפה". אם חבר הכנסת בדר סוחה נגד חברים שהביעו את דעתם בניגוד לדעתו - הרי זהו ה"נסיון לסתום את הפה". מזכיר הכנסת יודיע לנשיאות על תוצאות הזיכוח וההצבעה.

ז. סרואיני:

נדמה לי שהפניה של הנשיאות לוועדת

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
9.6.52

ז. סוזאייב:

הכספים לא היתה כרי שהוועדה תקבל החלטה - אלא משאלה. ובשביל משאלה לא צריך להיות רוב, ואינני חושב שוועדת הכספים יכולה למנוע דיון בענין כל-כך חשוב על ידי הצבעה.

היו"ר י. גורי:
ההצבעה אינה מחייבת איש. אולם מזכיר הכנסת יודיע לנשיאות על כך, ועל חילוקי הדעות כאן, ובהתאם לכך תקבע הנשיאות מה שתקבע.

ח. אריאב:
אני הצבעתי נגד ההצעה לדחות, אם כי אינני נותן חשיבות מיוחדת לקיום הדיון דוקא היום מנקודת מבט שלי, אולם הצבעתי בגלל שתי סיבות: א) הציבור לא יבין את הכנסת, שאחרי הודעה כזאת של הפיכה - טובה או רעה - לא דנה בדבר; ב) אני מתחיל לחשוב שמוטב שהדיון יהיה היום, אולי לאור ההצעות שהכנסת תקבל ינוסחו הצעות הממשלה לשבוע הבא בצורה שונה במקצת.

י. פטרר:
בשבילי אין ספק בדבר שצריך להיות ויכוח בענין כל-כך חשוב אני הצבעתי בעד הדחיה מסיבה פשוטה שרציתי להתייעץ עם סיעתי, ועד עכשיו לא הספקתי לעשות זאת. מדוע לא יכולה הוועדה שר האוצר לבוא מחר? ואז יתקיים גם הויכוח.

ט. סנה:
אולי נתאחד כולנו סביב ההצעה שההודעה והויכוח יהיו מחר?

היו"ר י. גורי:
ברצוני לשאול את מר קיסרון אם אפשרי הדבר שהחוק ייסגר לכנסת, וכל חלקי הכנסת אצא יזותרו על 48 השעות הפורמליות, ואז אפשר יהיה לקיים מחר את הדיון בשני העניינים, אחרי הודעתו של שר האוצר?

מר קיסרון:
אינני רוצה להתחייב פורמלית, אולם אני סביב שהדבר אפשרי.

הדחלט:
ועדת הכספים הושבת שרצוי לקיים את הוויכוח מחר. יחד עם זאת היא מבקשת שמשרד האוצר ומשרד המשפטים יעשו את כל המאמצים כדי שהחוק יונח באותו זמן על שולחן הכנסת, מתוך הנחה שכל חלקי הבית יזותרו על 48 השעות ויקיימו מחר את הוויכוח גם בחוק. אם החוק לא יונח עד מחר על שולחן הכנסת - יתקיים הוויכוח רק על ההודעה של שר האוצר.

היו"ר י. גורי:
ברצוני להזכיר לחברי הוועדה שישיבת ועדת המשנה לענייני רישום הזהב תתקיים מיד לאחר ישיבה זאת. ישיבת ועדת המשנה לענייני מדיניות האשראי תתקיים הערב בשעה 19.00. מחר בצהריים - ישיבת ועדת המשנה לענייני השימוש בכספי ההענקה. מחר בשעה 15.00 - ועדת המשנה לענייני נכסי נפקדים, והיום בשעה 14.30 - ישיבת ועדת המשנה לענייני מס-הכנסה.

הישיבה סגורה.

(הישיבה נועלה בשעה 13.00).